Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут природокористування та гуманітарних наук
Кафедра філософії і суспільних наук

Робоча програма
Міжкультурна комунікація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Шакун Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник: Ковальова І.О., канд. філол.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання) (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри філософії і суспільних наук
Протокол від «01» вересня 2025 р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми: Шакун Н.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Рік навчання та семестр	2 рік, 4 семестр ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач (-і)	Ковальова І.О., к філол.н., доцент
Профайл викладача (-ів)	https://dfss.stu.cn.ua/kafedra/komanda/kovalova-i-komanda/
Контакти викладача	airinen@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Предмет вивчення освітнього компонента: особливості вербального та невербального спілкування іноземною мовою з представниками різних національних та лінгвокультурних спільнот. У курсі розкриваються типологічні характеристики культур, мови яких вивчаються, їх вплив на комунікативну поведінку в ситуаціях крос-культурної взаємодії. Вивчаються типи культур та міжкультурні стилі комунікації, комунікативні стратегії і тактики, способи виявлення та усунення бар'єрів на шляху до ефективної міжкультурної комунікації, лінгвокультурні та соціокультурні аспекти функціонування мови, специфіка ділової міжкультурної комунікації, переклад як особливий вид міжкультурної комунікації.

3. Мета та завдання курсу. Формування у здобувачів навичок здійснювати ефективну комунікацію з представниками інших мовних культур, застосовувати вербальні та невербальні прийоми та стратегії ефективної комунікації в ситуаціях міжкультурної взаємодії, досягати інтеркультурної та транскультурної свідомості, знань правил міжнародного етикету і норм поведінки в процесі здійснення професійної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування в здобувачів освіти знань про специфіку комунікативних процесів у різних культурах, розвиток умінь ефективної міжкультурної взаємодії, толерантності, емпатії та поваги до культурного різноманіття; оволодіння навичками аналізу культурних відмінностей у мовленні, поведінці та цінностях; підготовка до професійного спілкування в міжнародному середовищі з урахуванням культурних норм і етичних принципів комунікації.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити загальні (ЗК) та спеціальні (фахові) (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

СК11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання

4. Результати навчання. Здобувач має досягти або вдосконалити програмні результати навчання:

ПРН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано

У підсумку здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- надати студентам цілісну систему знань про основні концепції предмету та головні підходи до міжкультурної комунікації;
- проаналізувати зміни, які відбулися у характері розвитку МК за період її існування як академічної дисципліни;
- ознайомитися з методологічними прийомами комунікативної поведінки в різних сферах людської життєдіяльності, особливо економічної;
- сформувати бікультурну особистість, що спроможна поділяти культурні погляди, цінності та норми інших національних та етнічних спільнот;
- обирати поведінкові сценарії у прийнятті соціокультурного контексту комунікантів.

ЗВО повинен **вміти:**

- застосовувати лінгвокреативне мислення для реалізації комунікативних і перекладацьких стратегій у нестандартних ситуаціях міжкультурної взаємодії;
- упевнено володіти державною та іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземними мовами;
- застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації (міжкультурна комунікація) для вирішення професійних завдань;
- володіти нормами міжнародного етикету і професійної поведінки перекладача в різних ситуаціях міжкультурного спілкування.

5. Пререквізити. Передумовами для вивчення дисципліни є базові знання з дисциплін ««Англійська мова професійного спрямування», «Етика та естетика».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24
Практичні заняття	16
Самостійна робота	80
Всього кредитів	4(120)

Форми проведення занять*:* лекційні, практичні заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу.

Змістовий модуль 1. Теорія міжкультурної комунікації в системі наук про людину

1. Своєрідність міжкультурної комунікації як галузі наукового знання

Міждисциплінарність МК та її сутність. Об'єкт та предмет міжкультурної комунікації. Основні категорії міжкультурної комунікації. Окресліть предметне поле міжкультурної комунікації. Основні аспекти міжкультурної комунікації. Категорії «прототип», «архетип», «символ», «культурний код». Місце міжкультурної комунікації серед інших наук.

2. **Протистояння «свого» і «чужого» в МК. Етноцентризм**

Міжкультурні відмінності: «свій» – «чужий». Етноцентризм та культурний релятивізм. Культурна, етнічна, національна ідентичність в МК. передумови виникнення етноцентризму. Войовничий етноцентризм та делегітимація. Зв'язок між етноцентризмом і культурним релятивізмом. Специфіка культурної, етнічної, національної ідентичності.

3. **Культурна динаміка. Розвиток культури в умовах глобалізації**

Джерела і механізми культурної динаміки. Природа культурної глобалізації та її наслідки. Глобалізація культури. Космополітична ідентичність.

Змістовий модуль 2. Вербальне та невербальне вираження національних особливостей

4. **Особливість мовленнєвого спілкування у міжкультурній комунікації**

Мовленнєве спілкування та його основні форми. Культура мовленнєвого спілкування. Мовленнєвий етикет. Віртуальне спілкування в Інтернет-середовищі. відмінність між поняттями «чути/слухати». Проаналізуйте феномен «перцептивне перекручування». Поняття «мовленнєвий етикет». Функції мовленнєвого етикету: контактна, регулятивна, конотативна, волюнтативна, емотивна, апелятивна. Вміння викладати власні міркування послідовно.

5. **Позамовне спілкування у міжкультурній комунікації. Паравербальна комунікація**

Невербальне спілкування у міжкультурному середовищі. Специфічність невербаліки та її основні елементи. Сутність паравербальної комунікації. Паравербальні засоби спілкування. невербальне спілкування в різних обставинах – від неформального до офіційного. «Мова тіла» у різних народів світу. Найпоширеніші жести, пози українців. Традиції візуальних контактів у європейських країнах.

6. **Своєрідність міжкультурних конфліктів. Конфліктогенність**

Сутність конфлікту. Поняття «конфліктної ситуації». Причини та етапи розвитку міжкультурного конфлікту. Засоби вирішення міжкультурних конфліктів. особистісні причини виникнення конфліктних ситуацій. Розкрийте об'єктивні та організаційно-управлінські умови попередження конфліктів. Окресліть переговорні моделі розв'язання конфліктів.

Змістовий модуль 3. Типологічні характеристики культур як чинники міжкультурної ділової комунікації

7. Проблеми міжкультурного розуміння співрозмовників

Фактори позитивного та негативного впливу культурного шоку. Конфлікти та їх сутність. Вміння викладати власні міркування послідовно. Особливість міжкультурного конфлікту. Перерахуйте і коротко охарактеризуйте види міжкультурних конфліктів. Основні стратегії вирішення конфліктів.

8. Комунікативна асиметрія. Подолання культурних стереотипів та міжкультурних перешкод

Поняттями «міжкультурні комунікативні перешкоди» і «міжкультурні комунікативні бар'єри». Перешкоди під час процесу міжкультурної комунікації з боку оточення. Перешкоди з боку учасників міжкультурної комунікації.

9. Міжкультурна взаємодія в призмі ділової комунікації

Співвідношення поняття «міжкультурна ділова комунікація» та «міжкультурна ділова взаємодія». Вербальна/невербальна міжкультурна комунікація. Роль паравербальної комунікації. Моделі міжособистісної комунікації. Особливість професійної міжкультурної комунікації.

10. Поняття «мовне ставлення»

Відмінності в сприйнятті одних і тих самих об'єктів представниками різних культур. Частини мови, характерні для представників західної та східної культури. Різне бачення об'єктів взаємозалежності між людьми в західних і східних культурах. Сприйняття простору представниками західної та східної культур. Переваги усного спілкування з бізнес-партнерами.

11. Теорія ввічливості та толерантності як складова феномену «міжкультурної комунікації» в професійній діяльності

Основні принципи толерантності в мультикультурному суспільстві. Особливості невербального прояву міжкультурної толерантності. Основні пункти Кодексу толерантності. Актуальність проблеми толерантності в сучасному світі.

12. Типи культур і міжкультурні стилі комунікації

Типи культур і міжкультурні стилі комунікації. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки представників різних лінгвокультур. Міжкультурні особливості комунікативної поведінки представників різних лінгвокультур. Параметри опису культур. Дослідження Е.Т.Холла. Поняття висококонтекстних та низькоконтекстних культур. Дослідження Г.Х.Хофштеде. Порівняльна характеристика англомовних країн за критеріями Г.Хофштеде.

Теми лекційних занять

Тема за навчальною програмою дисципліни	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теорія міжкультурної комунікації в системі наук про людину	**12**
Тема 1. Своєрідність міжкультурної комунікації як галузі наукового знання	2
Тема 2. Своєрідність міжкультурної комунікації як галузі наукового знання	2
Тема 3. Протистояння «свого» і «чужого» в МК. Етноцентризм	2
Тема 4. Протистояння «свого» і «чужого» в МК. Етноцентризм	2
Тема 5. Культурна динаміка. Розвиток культури в умовах глобалізації	2
Тема 6. Культурна динаміка. Розвиток культури в умовах глобалізації	2

Змістовий модуль 2. Вербальне та невербальне вираження національних особливостей	**6**
Тема 7. Особливість мовленнєвого спілкування у міжкультурній комунікації	2
Тема 8. Позамовне спілкування у міжкультурній комунікації. Паравербальна комунікація	2
Тема 9. Своєрідність міжкультурних конфліктів. Конфліктогенність	2
Змістовий модуль 3. Типологічні характеристики культур як чинники міжкультурної ділової комунікації	**6**
Тема 10. Проблеми міжкультурного розуміння співрозмовників	2
Тема 11. Проблеми міжкультурного розуміння співрозмовників	2
Тема 12. Комунікативна асиметрія. Подолання культурних стереотипів та міжкультурних перешкод.	2
Разом	**24**

Теми практичних занять

Тема за навчальною програмою дисципліни	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теорія міжкультурної комунікації в системі наук про людину	**6**
Тема 1. Своєрідність міжкультурної комунікації як галузі наукового знання	2
Тема 2. Протистояння «свого» і «чужого» в МК. Етноцентризм	2
Тема 3. Культурна динаміка. Розвиток культури в умовах глобалізації	2
Змістовий модуль 2. Вербальне та невербальне вираження національних особливостей	**6**
Тема 4. Особливість мовленнєвого спілкування у міжкультурній комунікації	2
Тема 5. Позамовне спілкування у міжкультурній комунікації. Паравербальна комунікація	2
Тема 6. Своєрідність міжкультурних конфліктів. Конфліктогенність	2
Змістовий модуль 3. Типологічні характеристики культур як чинники міжкультурної ділової комунікації	**4**
Тема 7. Проблеми міжкультурного розуміння співрозмовників	2
Тема 8. Комунікативна асиметрія. Подолання культурних стереотипів та міжкультурних перешкод	2
Разом	**16**

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стандарти комунікативної поведінки представників різних лінгвокультур.	4
2	Основні категорії міжкультурної комунікації.	4
3	Культурні універсалії та культурна специфіка.	4
4	Поняття стереотипу, види стереотипів, їх характеристики. Діалог культур.	4
5	Картини світу. Мовна картина світу. Ціннісна картина світу. Часова і просторова картини світу.	4

6	Поняття «свій», «чужий», «інший», їх взаємодія у контексті міжкультурної комунікації. Поняття ідентичності та її види.	4
7	Вербальне та невербальне вираження національних особливостей.	4
Разом за змістовим модулем 1		**28**
8	Сутність вербальної комунікації. Лексична конотація в мовних культурах.	4
9	Безеквівалентна лексика і фонові знання. Інші способи мовного вираження національної специфіки.	5
10	Сутність невербальної комунікації.	4
11	Міжкультурні відмінності невербальних кодів комунікації.	4
12	Лінгвістичний шок. Культурний шок, його етапи, симптоми, чинники.	4
13	Причини виникнення та шляхи попередження комунікативних бар'єрів.	4
14	Паралінгвальні засоби комунікації.	4
Разом за змістовим модулем 2		**29**
15	Типологічні характеристики культур як чинники міжкультурної ділової комунікації.	4
16	Діалог культур та параметри їх опису. Порівняльна характеристика англомовних культур.	5
17	Типи культур і міжкультурні стилі комунікації.	5
18	Міжкультурні особливості комунікативної поведінки представників різних лінгвокультур	5
19	Стандарти ділової комунікативної поведінки. Міжкультурна комунікація у сфері ділових переговорів.	4
Разом за змістовим модулем 3		**23**
	Усього	**80**

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету "Чернігівська політехніка"» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf. Поточний контроль – до 75 балів, серед яких есе – 10 балів, підсумковий контроль – до 25 балів, які сумуються в загальну оцінку за курс. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти та виконання самостійної роботи. Семестровий контроль проводиться у формі іспиту відповідно до графіку навчального процесу згідно із затвердженим розкладом. Для складання існують білети. Білети складаються з трьох питань (1 та 2 теоретичні питання – до 8,5 балів, 3 теоретичне питання – до 8 балів).

	Семестровий контроль проводиться у формі іспиту відповідно до графіку навчального процесу згідно із затвердженим розкладом. Для складання існують білети. Білети складаються з трьох питань (1 та 2 теоретичні питання – до 8,5 балів, 3 теоретичне питання – до 8 балів). 8–8,5 балів. Оцінюється повна і всебічна відповідь. Здобувач демонструє глибоке розуміння матеріалу, вільно володіє поняттєвим апаратом, логічно, послідовно й аргументовано викладає думки. Відповідь повністю відповідає сутності питання, без помилок. 7 балів. Здобувач володіє основним і більшою частиною додаткового матеріалу, проте виклад не завжди послідовний або логічний. Можливі окремі неточності у термінах чи прикладах, але загальне розуміння теми правильне. 6 балів. Здобувач володіє основним фактичним матеріалом, однак відповідь неповна, з істотними пропусками або поверхневим розкриттям окремих питань. Виклад частково нечіткий і непослідовний. 5 балів. Відповідь нечітка та фрагментарна. Здобувач допускає помилки у формулюваннях і тлумаченні понять, не розкриває всіх аспектів питання, проявляє часткове розуміння теоретичного матеріалу. 4 бали. Здобувач слабо орієнтується у матеріалі, наводить неповні або неточні відомості, допускає логічні та фактичні помилки, не вміє чітко висловлювати думку. Відповідь лише частково пов’язана із сутністю питання. 3 бали. Відповідь переважно неправильна або безсистемна. Здобувач не розуміє суті питання, плутає основні поняття, демонструє мінімальне володіння матеріалом. 2–1 бал. Здобувач виявляє незнання більшої частини матеріалу, відповідь не розкриває сутності питання, допущено грубі логічні й фактичні помилки, або наведено окремі, несуттєві фрагменти знань. 0 балів. Відповідь повністю неправильна або відсутня..
Практичні заняття	За кожне виконане завдання здобувач вищої освіти отримує певну кількість балів з урахуванням максимальної кількості балів. Здобувач вищої освіти за роботу на практичних заняттях змістовних модулів може отримати до 8 (9) балів. Загальна максимальна кількість балів за семінарські заняття – 75. У 8-9 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 5-7 балів – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 3-4 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-2 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною.

	Есе – це самостійна творча робота із запропонованої викладачем переліку тем для самостійного вибору здобувачами вищої освіти та виконується як позааудиторна робота. Завдяки есе перевіряється рівень самостійного мислення здобувача вищої освіти, його вміння обробляти та аналізувати матеріал, робити узагальнюючі висновки, практично застосовувати знання, здобуті в процесі навчання. Есе не може бути викладом чи переказуванням чужих думок, адже має відображати власну авторську позицію. Власну думку здобувач вищої освіти аргументує шляхом викладу аргументів, підбору прикладів, аналогій, проведення паралелей. Загальна максимальна кількість балів за контрольну роботу – 10. Критерії оцінювання есе: 9-10 балів – матеріал викладений логічно, використані джерела, щоб повно розкрити сутність питання, у тексті роботи є посилання на джерела, висновки аргументовані і обґрунтовані; 6-8 балів – матеріал викладений логічно, використані деякі джерела, щоб розкрити сутність питання, у тексті роботи є посилання на джерела, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; 3-5 балів – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань, у тексті роботи є деякі посилання на джерела; 0-2 бали – викладений матеріал неповний, індивідуальна робота не є структурованою, у тексті роботи немає посилань на джерела, висновки поверхневі або відсутні. Такий вид роботи кожен студент може виконати один раз протягом семестру. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового семестрового контролю допускаються ЗВО, які виконали всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 35 балів і більше. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (35 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації

	здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються директором ННІ за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		**Кількість балів**
Змістовий модуль 1. Теорія міжкультурної комунікації в системі наук про людину		**0..24**
1	Робота на 1 практичному занятті	**0..8**
2	Робота на 2 практичному занятті	**0..8**
3	Робота на 3 практичному занятті	**0..8**
Змістовий модуль 2. Вербальне та невербальне вираження національних особливостей		**0..24**
4	Робота на 4 практичному занятті	**0..8**
5	Робота на 5 практичному занятті	**0..8**
6	Робота на 6 практичному занятті	**0..8**
Змістовий модуль 3. Типологічні характеристики культур як чинники міжкультурної ділової комунікації		**0..17**
7	Робота на 7 практичному занятті	**0..8**
8	Робота на 8 практичному занятті	**0..9**
Написання есе		**0..10**
Усього поточний і проміжний модульний контроль		**0..75**
Семестровий контроль (екзамен)		**0..25**
Разом		**0…100**

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)**	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	іспит
90 – 100	**A** (*відмінно*)	відмінно	зараховано
82-89	**B** (*дуже добре*)	добре	

75-81	**C** (*добре*)		
66-74	**D** (*задовільно*)	задовільно	
60-65	**E** (*достатньо*)		
0-59	**FX** (*незадовільно*)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення. Для проведення лекційних та семінарських (практичних) занять можуть використовуватися мультимедійний проектор, ноутбук, система відеоконференцзв'язку Microsoft Teams (для дистанційного або змішаного навчання), навчальна платформа Moodle.

10. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (35), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ "Чернігівська політехніка"». Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається у вигляді спілкування по питанням.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»». Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських/практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та семінарських (практичних) занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle). Політика заохочень та стягнень За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямами курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні контрольних (КР) (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання

академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

1. Барабаш Ю. Чуже – Інакше – Своє. Етнокультурне пограниччя: концептуальний, типологічний і ситуативний аспекти. Київ : Темпора, 2021. 216 с.

2. Бистрицький С., Пролеєв С., Зимовець Р. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ : Дух і Літера, 2020. 416 с.

3. Верховод Л. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 263 с.

4. Гасюк, Н. В. Міжкультурна комунікація у сучасному бізнес середовищі / Н. В. Гасюк, О. Д. Вірстюк, М. М. Куцела // Закарпатські філологічні студії / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), М. М. Палінчак, Ю. М. Бідзіля та ін. – Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", – 2024. – Т. 1, вип. 34. – С. 130–135. – Бібліогр.: с. 135 (10 назв); рез. ур., англ. URL http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/34/part_1/24.pdf

5. Ребрій О. Теорія міжкультурної комунікації : конспект лекцій. Харків, 2022. 72 с.

6. AlTaher, B. B. (2021). The necessity of teaching Intercultural Communication in higher education. Journal of Applied Research in Higher Education, 12(3), 506-516. Журнал кроскультурної освіти/ Journal of Cross-Cultural Education. № 3 2024 13

7. Braslauskas, J. (2021). Developing intercultural competences and creativity: The foundation for successful intercultural communication. Creativity studies, 14(1), 197-217.

8. Cui, Q. (2021). A study of factors influencing students' intercultural competence. Journal of Language Teaching and Research, 7(3), 433.

9. Deardorff, D. K., & Arasaratnam-Smith, L. A. (2021). Intercultural competence in higher education. International approaches, assessment and application, 26(2).

10. Haerazi, H., & Nunez, J. L. (2021). Promoting Intercultural Competences and Communication Skills through English Textbooks within Multilingual Education: Intercultural Language Learning; English Textbooks. Journal of Language and Literature Studies, 1(2), 75-82.

11. Ilie, O.-A. (2021). The intercultural competence: Developing effective intercultural communication skills.International Conference Knowledge-Based Organization, 25(2), 264–268. https://doi.org/10.2478/kbo-2019- 0092

12. Ihnatova, O., Drobakha-Simonova L., Matiiuk, D. (2024). The Students' Experience of Intercultural Communication. New Educational Review. Vol. 72, P. 49-65 DOI : https://doi.org/10.15804/tner.2024.75.1.07

13. Ігнатова О. (2023). Європейський досвід міжкультурної комунікації в освіті і культурі. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 68, 60–67. https://doi.org/10.31652/2412-1142-2023-68-60-67

14. Ridaryanthi, M., Susilo, A., & Kristine, N. (2024). Intercultural Communication Challenges and the Coping Strategies Among Fresh Graduates in the Vuca Era. Malaysian Journal of Communication, 40(2) 2024: 413-430.

15. Sarwari, A. Q., Adnan, H. M., Rahamad, M. S., & Abdul Wahab, M. N. (2024). The Requirements and Importance of Intercultural Communication Competence in the 21st Century. SAGE Open, 14(2), 21582440241243119.

16. Samovar, L. A., Porter, R. E., & McDaniel, E. R. (2021). Intercultural communication: a reader.Cengage Learning.

Інформаційні ресурси.

1. Бацевич Ф. Словник термінів міжкультурної комунікації. URL: http://terminy-mizhkultkomunikacii.wikidot.com

2. Боголюбова Н. Міжкультурна комунікація : підручник. URL: https://stud.com.ua/90283/kulturologiya/mizhkulturna_komunikatsiya

3. Войтюк І. Групова динаміка і комунікації : курс лекції. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/24562/1/опорний%20конспект%20лекцій.pdf

4. Манакін В. Мова і міжкультурна комунікація : підручник. URL: https://www.academia.edu/22845182/

5. Міжкультурна комунікація : науково-допоміжний бібліографічний покажчик. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16512/1/miz_kom.pdf

6. Система дистанційного навчання moodle НУ «Чернігівська політехніка». Курс «Міжкультурна комунікація». URL: https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8713